

عنوان مقاله:

بررسی و تبیین عوامل موثر در سیر تکوین فضاهای تاریخی شهرها (نمونه موردی: میدان توپخانه شیراز)

محل انتشار:

فصلنامه سیاستگذاری محیط شهری، دوره 2، شماره 6 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

منا موسوی - مدرس گروه عمران - معماری، دانشگاه فنی و حرفه ای، تهران، ایران.

مرتضی شریفی - عضو هیئت علمی گروه عمران - معماری، مربی دانشگاه فنی و حرفه ای، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

در این مقاله با هدف درک چگونگی شکل گیری الگوی فضایی «میدان توپخانه» در شهر ایرانی، به پیگیری پیشینه این فضا و عوامل بنیادین دخیل در شکل گیری آن پرداخته شده است. بدین منظور ساختار تاریخی شهر شیراز و محل مراکز حکومتی دوره های قبل از زندیه بررسی شده تا بستر و زمینه این میدان شناخته شود. همچنین به تعریف و تحلیل واژه «میدان» پرداخته شده تا به این فرضیه که آیا «توپخانه» میدان بوده است یا از فضایی حادث شکل یافته، پاسخ دهیم. فضای توپخانه از نظر عملکرد و فضای پیرامونی، ویژگی های میدان را دارد ولی از لحاظ شکل و بدنه به دلیل اتصالی که به بافت قدیمی شهر داشته و در همجواری بناهای از پیش ساخته شده و حتی صدمه دیده قرار گرفته است به شکلی نه چندان منظم به بدنه ای ناپیوسته تبدیل شده است. به طور کلی ترکیب کردن ساختمان ها با عملکردهای متفاوت در اطراف میدان، نشان دهنده اهمیت گردآوردن شهروندان در یک فضای عمومی و تقویت روابط اجتماعی در میدان است و این ترکیب ها بر حسب نقش، عملکرد و خصوصیات بناهای پیرامون میدان، اشکال متفاوت به میدان می دهد. محصوربودن میدان با جداره های تعریف شده و پیوسته یکی از بارزهای اصلی میدان است به گونه ای که هیچ گونه انقطاع و گسیختگی در بدنه میدان وجود نداشته باشد. نحوه اتصال بناها به شبکه میدان به صورت اتصال مستقیم است. اهمیت میدان محدود به شکل و فرم ظاهری آن نیست بلکه به عنوان یک عرصه عمومی محل تجمع شهروندان است، در بیشتر موارد به خاطر یادآوری وقایع تاریخی و نیازهای اجتماعی اهمیت دارد. ساختار این پژوهش مبتنی بر منابع علمی - تاریخی کتابخانه ای و منابع مکتوب و تصویری دست اول و دست دوم است و تحلیل و ارزیابی شواهد موجود در قالب روش تفسیری - تاریخی صورت پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

میدان، ساختار شیراز، میدان توپخانه، دوره زندیه، بناهای کریمخانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1532836>

